

В.С. Гриновець, В.Ф. Макєєв, В.С. Кухта, О.А. Петришин

Львівська університетська школа ортопедичної стоматології

Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького, Львів, Україна

Резюме. Корені університетської школи ортопедичної стоматології у Львові сягають початку XIX століття. У рамках науки одонтології, яку викладали на медичному факультеті Львівського університету, студенти-медики пізнавали основи тогочасного протезування. З того часу й до сьогодні на кафедрі ортопедичної стоматології Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького проводиться навчання студентів, на сучасному рівні ведеться наукова робота, яка створює можливість удосконалювати цю спеціальність.

Ключові слова: Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького, університетська школа стоматології, ортопедична стоматологія.

Ортопедична стоматологія як дисципліна розвивалась у Львівському університеті на медичному факультеті в рамках науки одонтології. Процес навчання профільної дисципліни стоматологів – ортопедичної стоматології, відомої також як зубне протезування, вимагає наявності двох складових теоретичних знань і практичних навичок. Саме на початку XIX століття у Львівському університеті на медичному факультеті було розпочато викладання курсу одонтології (мистецтва лікування зубів). Це був перехід від ремісництва до мистецтва, що на той час відбувалось у світі. З 1828 року цей курс для студентів-медиків проводив професор Карл Прокоп Каліга. У монографії-посібнику з одонтології 1838 року (за його авторством) знаходимо схеми виготовлення штучних зубів та зубних протезів того часу (рис. 1, 2) [1–4]. Книги професора Львівського університету Карла Прокопа Каліги «Про хвороби зубів і засоби їх лікування» видані німецькою, польською, італійською мовами зберігаються в бібліотеках Львова, Відня, Берліна, Мілана, США.

Наприкінці XIX століття у Львові в рамках реформування медицини та університетської медичної освіти в Австро-Угорській імперії осучаснюються вимоги до одонтології й започатковується курс стоматології. Видаються імператорські інструкції для стоматологів і зубних техніків. У Львівському університеті на медичному факультеті в 1894 р. відкривається курс стоматології й у 1905 році Університетська стоматологічна амбулаторія. Керівником курсу та амбулаторії призначається доцент Андрій Гонька. Крім нього до роботи в амбулаторії залучено доцента Теодора Богосевича (рис. 3), який проводить навчання протезування. При амбулаторії

відкрито школу для зубних техніків. Доцент, а з 1912 року професор Львівського університету Теодор Богосевич крім викладацької роботи керував до 1939 р. приватною клінікою у Львові на 5 крісел, яка спеціалізувалась на протезуванні, зокрема проводилось технічне виготовлення керамічних пломб, коронок, містків і протезів. Можна стверджувати, що на той час університетська стоматологічна школа, а зокрема школа зубного протезування – ортопедична стоматологія – була поставлена у Львові на високий європейський рівень як викладання, так і надання практичних послуг населенню [4–6].

З 1913 року Львівську університетську школу стоматології очолив доктор медичних наук, випускник Мюнхенського університету Антоній Цешинський (рис. 4). Йому завдячуємо реформуванням викладання дисципліни «Стоматологія» до сучасного на той час рівня, налагодження відносин львівської школи стоматології з європейськими та світовими стоматологічними організаціями, зокрема FDI (заступником голови FDI був певний час А. Цешинський), піднесення наукових розробок зі стоматології до світових стандартів та їх визнання. З 1919 року професор Антоній Цешинський розпрацьовує державні програми викладання стоматології для вищих навчальних закладів Польщі. У тому числі визначається стандарт викладання й ортопедичної стоматології та набуття практичних навичок як студентами, так і курсантами на курсах підвищення кваліфікації.

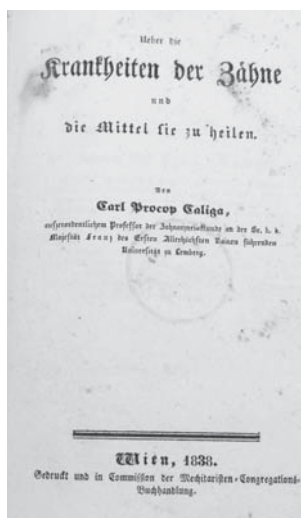


Рис. 1. Книга професора Львівського університету Карла Прокопа Каліги «Про хвороби зубів і засоби їх лікування», видана німецькою мовою у Відні (зберігається в бібліотеці м. Берлін).

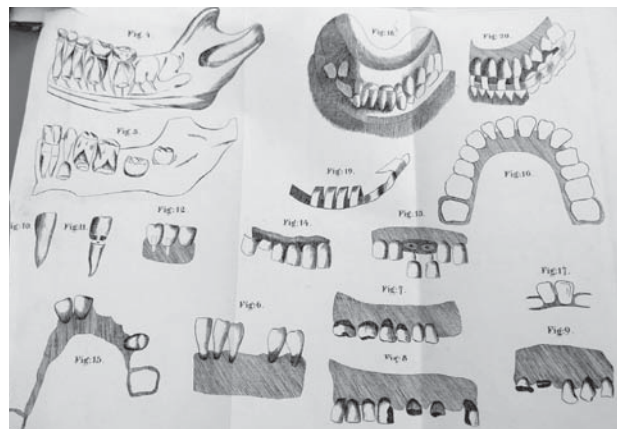


Рис. 2. Малюнки-схеми із книги професора Львівського університету Карла Прокопа Каліги «Про хвороби зубів і засоби їх лікування» (1838).

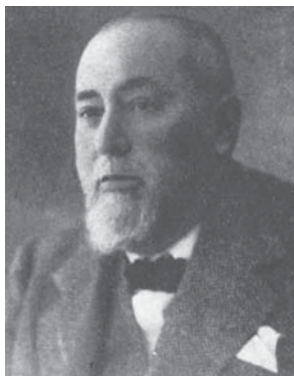


Рис. 3. Професор
Теодор Богосвіч.



Рис. 4. Професор
Антоній Цешинський.



Рис. 5. Доцент
Мечислав Янковський.



Рис. 6. Професор
Олександр Коваль.

В інституті стоматології Львівського університету виокремлено курс професором А. Цешинським викладання ортопедичної стоматології та ортодонтії, яким призначено керувати ад'юнкта (доцента) Мечислава Янковського. У 1936 р. професор А. Цешинський за розроблений напрям антропостоматології та черепнощелепних особливостей людини відзначений міжнародною нагородою Світової федерації дентистів – дипломом і Золотою медаллю Міллера. У 1939 р. професор А. Цешинський отримує підданство УРСР, на запрошення відвідує стоматологічні клініки університетів та інститутів Москви, Києва, Ленінграда. У липні 1941 р. Антоній Цешинський, всесвітньо відомий професор стоматології, керівник кафедри стоматології, клініки стоматології Львівського університету з 1913 року, з 1939 Львівського державного медичного інституту був жорстоко страчений каральним загоном гестапо [7–10]. Професор А. Цешинський зробив великий внесок у розвиток світової стоматологічної науки, він заслужено вважається визнаним основоположником сучасної польської стоматології, проте він однозначно також створив основи і для розвитку української стоматологічної школи. Після трагічної загибелі керівника кафедри і клініки стоматології професора Цешинського із 7 липня 1941 року керівником призначено доцента доктора Мечислава Янковського, який залишався керівником до 1945 року. Документально підтверджений той факт, що Львівський державний медичний інститут був єдиним вищим науковим і навчальним закладом в Україні, який працював у роки Другої світової війни. Працювали кафедра і клініка стоматології Львівського державного медичного інституту під керівництвом учня професора А. Цешинського – ортопеда-стоматолога, доцента Мечислава Янковського (рис. 5), відбувалось навчання студентів і проводилась наукова робота [7, 9, 11].

З 1946 року після реорганізації ЛДМІ стоматологічну клініку медичного інституту фактично очолив д-р Олександр Коваль. Викладаючи практичні заняття й лекції, зокрема про ортопедичну стоматологію, друкуючи наукові праці українською мовою, О. Коваль започатковує власне українську львівську стоматологічну школу у Львові. Курс стоматології викладається для студентів лікувального факультету на кафедрі шпитальної хірургії, асистентом, а згодом доцентом якої був О. Коваль. У той час у Львівському державному медичному інституті як єдиному в Галичині науковому та навчальному медичному центрі з потужними клінічними базами, були всі підстави для створення стоматологічного факультету. На базі обласної клінічної лікарні та Львівського державного медичного інституту працювали стоматологічна клініка і зубний кабінет. Станом на 1 січня 1958 року в їх штат входили четверо лікарів-стоматологів – Л.А. Луцик,



Рис. 7. Доцент
Сергій Йосипович Криштаб.



Рис. 8. Професор
Яків Збарж.

В.Є. Бровко, В.Ф. Рождественська, В.М. Соболева, зубні лікарі Є.І. Гринь, З.М. Жубрид, Н.М. Патрило, І.І. Цворн, двоє зубних техніків і медична сестра.

У 1958 році в ЛДМІ був відкритий стоматологічний факультет, який очолив декан доцент О. Коваль (рис. 6). Це був новий етап розвитку, багаті традиціями і здобутками Львівської стоматологічної школи, що мало значення не тільки для Львова, а і для всієї України. Молоді люди із Західної України, а це Львівська, Закарпатська, Волинська, Рівненська, Тернопільська, Івано-Франківська й Чернівецька області, отримали можливість здобувати фах лікаря-стоматолога [12]. Викладання ортопедичної стоматології у Львівському державному медичному інституті в сучасному розумінні профільної дисципліни, відповідно до навчального плану, почалось у 1959–1960 рр. зі створення профільної кафедри ортопедичної стоматології. Практичні заняття зі студентами на початковому етапі проводив лікар-стоматолог-ортопед С. Шмерцлер, для читання лекцій був запрошений доцент Київського медичного інституту ім. акад. О. Богомольця С. Криштаб (рис. 7). У 1960 р. у приміщенні обласної клінічної лікарні, яке призначалося для кафедри терапевтичної та ортопедичної стоматології, були змонтовані стоматологічні установки, отримані з НДР і Чехословаччини. Значний внесок у процес обладнання навчальних кімнат та інших приміщень зробили С. Шмерцлер, лаборант І. Вернер, викладачі та студенти стоматологічного факультету. У 1961 р. на посаду керівника кафедри ортопедичної стоматології ЛДМІ обрано доктора медичних наук Якова Збаржа (рис. 8) [13, 14].

Із серпня 1961 р. проводилась фактична організація кафедр. За відсутності спеціалістів з ученими ступенями за даним профілем у штат кафедри запрошені лікарі-практики, які працювали в місті. На той час у Львові та області нараховувалося приблизно 21–25 лікарів. Необхідно було

створити методичні матеріали до лекційного курсу і практичних занять відповідно до навчального плану, забезпечити викладачів необхідними наочними посібниками. Зусиллями перших працівників кафедри вже до 1961/62 навчального року були виготовлені стенди, на яких відтворено всі етапи лабораторної технології зубного протезування, зразки матеріалів та інструментів, різні ортодонтичні шини й апарати, а також таблиці, підготовлені методичні вказівки до лекцій і практичних занять. Викладачами запросили досвідчених спеціалістів-практиків Д. Леонтович і Б. Мартінека. Крім доброї практичної підготовки вони мали досвід викладання ортопедичної стоматології у Львівському медичному училищі № 2. З Києва після закінчення аспірантури прибули В. Пінчук, Л. Ковбасюк. Згодом у зв'язку зі збільшенням обсягу педагогічної роботи на кафедру прийняті Л. Чучмай, яка закінчила ординатуру в Київському медичному інституті, та Л. Барінова – практичний лікар. Таким чином, до початку 1963/64 навчального року сформувався колектив кафедри (рис. 9).

Більшість асистентів прийшли на кафедру з науковими зацікавленнями, пов'язаними з їх попередньою практичною діяльністю. З урахуванням цього планувалась наукова тематика кафедри, яка охоплювала низку питань основної теми «Стоматологічні захворювання, їх профілактика та лікування». Зокрема кафедра працювала над питаннями застосування пластмас, які швидко тверднуть, у знімному та незнімному протезуванні (Я. Збарж, Д. Леонтович, В. Пінчук, Л. Ковбасюк), удосконалення конструкцій часткових знімних протезів (Я. Збарж, Д. Леонтович, В. Пінчук), ортопедичних втручань при комплексному лікуванні захворювання пародонта (Я. Збарж, Б. Мартінек, М. Халавка), незмінне протезування (В. Пінчук, Б. Мартінек, Л. Ковбасюк, С. Шмерцлер), вивчення впливу гальванічних струмів у порожнині рота (Л. Ковбасюк, В. Пінчук), протезування керамікою (С. Шмерцлер, Р. Гумецький), лікування зубощелепних деформацій і дитячого протезування (С. Шмерцлер, Л. Чучмай, В. Макеев). Упродовж 1961–1964 рр. на кафедрі було підготовлено дві монографії Я. Збаржа – «Швидкоотвердні пластмаси в зубному протезуванні» та «Переломи верхньої щелепи і їх лікування». У 1965–1966 рр. на кафедрі прийняті перші аспіранти (М. Халавка, В. Макеев, Р. Гумецький), які до 1970 р. захистили кандидатські дисертації й залишилися працювати на кафедрі асистентами.

У 1969 році Борис Мартінек (рис. 10) був обраний на посаду доцента кафедри ортопедичної стоматології Львівського державного медичного інституту, а з 1970 року до 1972 року виконував обов'язки завідувача кафедри ортопедичної стоматології ЛДМІ, у зв'язку з вибуттям проф. Збаржа Я.М. [15].

У 1972 році кафедру ортопедичної стоматології очолив доктор медичних наук, професор Евальд Варес (рис. 11). Це був період науково-критичної оцінки технології виготовлення зубних протезів і опрацювання нових технологічних удосконалень, налагодження тісних науково-практичних зв'язків зі львівськими промисловими підприємствами й науково-дослідними інститутами. Унаслідок спільної праці запропоновано такі нововведення:

- штампування термопластичних матеріалів за гіпсовими моделями в апараті за допомогою гумової діафрагми. Методом штампування були отримані ортодонтичні апарати, усі види знімних протезів. Вперше запропонований метод виготовлення штампованих пустотілих захисних протезів верхньої щелепи й obturatorів. Методика описана у книзі Е. Вареса та Г. Кнотька «Заміщувальні протези верхньої щелепи»;
- ливарне пресування акрилових базисних пластмас. Методика отримала широке розповсюдження й детально описана у книзі «Протези з фарфоровими зубами» (Е. Варес, В. Тищенко, Е. Садиков, Київ,

1982). Потім методика опрацьовувалась детальніше і висвітлена у книзі «Ливарне пресування зубощелепних протезів із пластмас» (Е. Варес, О. Павленко, В. Шевченко, Ленінград, 1984);

- опрацьована оригінальна методика виготовлення протезів, яка поєднувала штампування і ливарне пресування пластмас, описана у книзі «Штампування і пресування пластмас при виготовленні зубних протезів» (Е. Варес, Л. Бойко, О. Павленко, Л. Мунтян, Москва, 1986). Подальше вдосконалення методики дозволило започаткувати нове технологічне спрямування «Зубопротезування у два відвідування» і було викладено у книзі «Нові технології в медицині» (за редакцією Е. Вареса, Київ, 1986);
- проведено дослідження, в результаті яких уперше як основу отримання заготовок коронок запропоновано полістерол. Методика виготовлення суцільнолитих зубних протезів описана в книзі «Суцільнолиті зубні протези» (Ужгород, 1989).

Починаючи з 1972 року на кафедрі проводяться значні морфологічні дослідження, спрямовані на вивчення процесів перебудови зубощелепної системи при ортодонтичних втручаннях. Опрацьований матеріал увійшов як складова частина у посібник «Ортодонтия», виданий у Москві за редакцією Ф. Хорошилкиної в 1984 році. Під керівництвом проф. Е. Вареса виконали й успішно захистили дисертації на ступінь кандидата медичних наук співробітники кафедри В. Тищенко, В. Павленко, Л. Мунтян, А. Бойко, лікарі О. Штеренберг, А. Шубіна, Н. Аскаров, Е. Садиков, М. Саллаудін. На ступінь доктора медичних наук захистив дисертацію І. Постолакі – керівник кафедри ортопедичної стоматології Кишинівського медичного інституту [16, 17].

У 1981 році кафедру ортопедичної стоматології ЛДМІ очолив кандидат медичних наук, доцент Валентин Макеев – випускник першого набору стоматологічного факультету ЛДМІ (рис. 12).

У наступні роки завершено оптимізацію та інтенсифікацію навчального процесу, опрацьовано й видано методичні вказівки для студентів усіх курсів. Опрацьовуються комп'ютерні програми для навчання й контролю знань студентів. Навчальний і лікувальний процеси акцентуються на наданні стоматологічної допомоги на рівні світових стандартів виготовлення сучасних зубних протезів



Рис. 9. Кафедра ортопедичної стоматології ЛДМІ (1969 р.). (Верхн. ряд, зліва направо: зав. лаб. Прихода Л.С., асп. Гумецький Р.А., зуб. техн. Білявський Г.А., асп. Макеев В.Ф., асист. канд. мед. наук Ковбасюк Л.М., зуб. тех. Вернер І.В., асист. Шмерцлер С.А., зуб. тех. Федун О.Д., асп. Алемкулов А., зуб. тех. Сун Чен Лі. Сидять: лабор. Челяк Я., Войтович Д.М., асист. Чучмай Л.Д., доц. Пінчук В.В., зав. каф., проф. Збарж Я.М., доц. Мартінек Б.О., асист. Барінова Л.П., асист. Леонтович Д.Ю., асист. Халавка М.Д.).

керамічних, металокерамічних, металопластмасових, бюгельних, протезування на імплантатах тощо.

Створені й успішно працюють лабораторії функціональної діагностики, ливарної справи металокерамічних і металопластмасових зубопротезних виробів, стоматологічної імплантології. Кафедра стала співорганізатором VII з'їзду стоматологів УРСР який відбувся у Львові.

У науково-дослідній роботі встановлено тісні зв'язки з університетом ім.

Гумбольдта (Берлін, Німеччина), Люблінською медичною академією, Познанською медичною академією (Польща). Працівники кафедри неодноразово виступали з доповідями та проводили спільні наукові дослідження разом з фахівцями цих установ. Були запрошені й виступали з лекціями перед студентами і лікарями-стоматологами спеціалісти США, Канади, Ізраїлю, Польщі, Німеччини, Швеції [8, 18].

У цей період відбулася зміна поколінь викладачів кафедри. На зміну старшого покоління поступово приходили нові викладачі-випускники стоматологічного факультету львівської Alma Mater, підготовка яких відбувалась в основному через аспірантуру під керівництвом проф. В. Макєєва. У 2008 році відбувся успішний захист докторської дисертації Валентина Макєєва на тему «Клінічна, діагностика та конституційні основи ортопедичних заходів у комплексному лікуванні дефектів та деформацій зубощелепної хворих з незрощеннями губи та піднебіння». Подальший науковий напрямок розвинено в кандидатській дисертації асистентів кафедри Г. Олійник, Т. Неміша, А. Олійника. За результатами досліджень видана монографія «Ортопедичні методи лікування хворих із вродженими незрощеннями верхньої губи й піднебіння» Львів, 2013. У цей період успішно виконав і захистив кандидатську дисертацію Я. Заблоцький, який у подальшому захистив докторську дисертацію на тему проблем імплантології й видав монографію «Імплантологія в незнімному протезуванні», кандидатську дисертацію захистили А. Кордіяк, який у подальшому захистив докторську дисертацію на тему проблем незнімного протезування, та Р. Ступницький, який також захистив докторську дисертацію на тему проблем знімного протезування. Усі згадані докторанти отримали звання професора.

Під керівництвом і за сприяння проф. В. Макєєва захистили кандидатські дисертації та прийняті на посади асистентів і доцентів кафедри О. Завадка, О. Томашевський, С. Кузів, Б. Заліський, О. Матвійчук, Т. Палков, А. Лесів, В. Годованій, І. Чучмай, П. Щерба, М. Угрин, В. Кухта, Н. Дидик, М. Сегал, В. Шибінський, О. Завойко, О. Стиранівська, У. Телішевська, О. Когут, Т. Неміш, Н. Ключковська, Г. Олійник, Р. Гуньовська, Н. Микиевич, Г. Мартінек, Л. Лещук, Р. Кулінченко, О. Телішевська, О. Кирманов, А. Олійник, А.-С. Крупник, С.-Р. Готь, Р. Нестор, О. Заяць, Є. Пешук, П. Брехлічук, Т. Белас.

Отримано 25 авторських свідоцтва, 23 патенти України, видано 3 методичні рекомендації і 15 інформаційних листів-нововведень МОЗ України для практичної охорони здоров'я. Видано 16 монографій, навчальний посібник, словник стоматологічних термінів. На святкуванні 35-річчя організації кафедри ортопедичної стоматології ЛНМУ ім. Данила Галицького були запрошені завідувачі кафедр та провідні фахівці закладів вищої освіти України (рис. 13).



Рис. 10. Доцент Борис Мартінек.



Рис. 11. Професор Евальд Варес.



Рис. 12. Професор Валентин Макєєв.



Рис. 13. 35 років кафедри ортопедичної стоматології.
1-й ряд знизу (зліва направо) – Лабунець В.А., Ріберт Ю.О., Оніщенко О.І., Король Д.М., Рубаненко В.В., Левитов О.М., Гризюгуб В.І., Макєєв В.Ф., Левкович А.М., Неспрядько В.П., Косенко К.М., Павленко О.В., Бордовський М.О.
2-й ряд (зліва направо) – Кордіяк А.Ю., Мартінек Ю.Б., Гуньовська Р.П., Угрин М.М., Мунтян Л.М., Челюк М.Р., Александров О.О., Гумецький Р.А., Бойко Л.П., Неміш Т.Ю., Мартінек Б.О., Варес Е.Я., Завойко Л.М., Перетятко Л.Г., Палков Т., Когут-Глинна К.Т., Макаруха М., Федун О.Д., Редько В.І., Заблоцький Я.В.
3-й ряд (зліва направо) – Томашевський О.Г., Кулик С., Лещук С.Є., Сидорук І.М., Порошко І.С., Ступницький Р.М., Караповський О., Завадка А.Є., Заліський Б.М., Матвійчук О.Я., Лесів А.Й., Вернер І.В., стажер з Лівану, Сай О.В., Дидик Н.М., стажер з Лівану, Лось О., Завадка О.Є.



Рис. 14. Професор Андрій Кордіяк.



Рис. 15. Доцент Віктор Кухта.

У 2013 році кафедру очолив доктор медичних наук, професор Андрій Кордіяк (рис. 14). Професор А. Кордіяк продовжив справу своїх учителів і попередників. Проводилась активна робота в напрямі міжнародної співпраці кафедри, зокрема з Люблінським медичним університетом,

участь у конгресі FDI в Познані, ведеться активна робота відповідно до вимог МОЗ України з підготовки англomовних видань [8].

Із 2018 року завідувачем кафедри призначено випускника нашого університету кандидата медичних наук, доцента Віктора Кухту (рис. 15).

ПОСИЛАННЯ

1. Carl Procop Caliga Ueber die Krankheiten der Zahne und die Mittel sie zu heilen. Professor Zahnarznei-Munde in Lemberg: Wien, 1838. 59 p.
2. Hrynovets VS, Hrynovets IS. Analiz likarskykh zasobiv zastosovuvanykh u zubolikuванні v XIX storichchii (z knyhy profesora Lvivskoho universytetu Karla Prokopa Kalihi 1838 roku). Pytannia eksperymentalnoi i klinichnoi stomatologii. Zbirnyk nauk. prats. Kharkiv, 2015; 11 (1): 17–19 [In Ukrainian]
3. Hrynovets VS, Hrynovets IS, Ripetska OR, Pasko OO, Deneha IS. A review of medications applied in dentistry in XIX century (from the book written by the professor of Lviv University Karl Prokip Kaliga (1838). 3-rd International conference on pharmaceutical sciences «Looking towards the future, honoring the past». 2015 May 29–31; Tbilisi, Georgia, 2015, p. 100
4. Ripetska OR, Deneha IS, Hrynovets VS, Hysyk MV. Historical sketches of the development of dentistry in Lviv. Diseases of the Periodontium (Etiology, Pathogenesis, Diagnosis, Treatment) Lviv: Liga-Press, 2011: 264–67
5. Zimenkovskiy BS, Gzhehotskiy MR, Lutsyk OD, Hrynovets VS, Bohosievych Teodor. Profesory Iivskoho natsionalnoho medychnoho universytetu imeni Danyla Halytskoho: 1784–2006. Lviv: Nautilus; 2006: 20–21 [In Ukrainian]
6. Hrynovets VS, Petryshyn OA. Profesor Teodor Bohosievych – do 150-richchia vydatnoho fundatora Lvivskoi stomatologii. Suchasna stomatologhiia. 2017; 5(89): 76–78 [In Ukrainian].
7. Hrynovets VS, Ohonovskiy RZ, Shybinskiy Vla. Lvivska stomatologichna shkola 40-kh rokiv XX stolittia. In: Makieiev VF, editir. Stomatologichni novyny; zb. prats z aktualnykh problem stomatologii. Lviv: 2012–2013; 11–12:47 [In Ukrainian]
8. Zimenkovskiy BS, Hzhchotskiy MR, Lutsyk OD, Hrynovets VS, Hrynovets AH. Lvivskiy natsionalnyi medychnyi universytet imeni Danyla Halytskoho – 230. Istorychne yuvileine vydannia. Kyiv: TOV «Lohos Ukraina». 2014; 295 p. [In Ukrainian]
9. Hrynovets VS, Stomatologii kafedra. Encyclopedia. Lvivskiy natsionalnyi universytet imeni Ivana Franka v 2 t. T.2: L-Ya. Lviv: LNU imeni Ivana Franka, 2014; p. 480–481 [In Ukrainian]
10. Hrynovets VS, Mahlovanyi AV, Stupnytskyi RM. Do 125-richchia narodzhennia profesora Antonii Tsieshynskoho. Zhurnal AMN Ukrainy. 2008; 13(4): 807–12 [In Ukrainian]
11. Hrynovets VS, Ripetska OR, Hrynovets IS. Profesor Mechyslav Yankovskiy – vnesok u stanovlennia Iivskoi universytetsko stomatologichnoi shkoly. In: Korda MM ta in., editir. Materialy naukovo istoriko-terminologichnoi konferentsii 100-richchia ministerstva okhorony zdorovia ta opikuvannia Ukrainy i likarske samovriaduvannia, XVII kongres Svitovoi Federatsii Ukrainykh Likarskykh Tovarystv materialy mizhnar. nauk. Kongresu; 2018 veresen 20–22; Ternopil. Ternopil: TDMU; 2018, p. 301 [In Ukrainian]
12. Hot IM, Mahlovanyi AV, Hrynovets VS. Profesor Oleksandr Vasylovych Koval – pershyi dekan stomatologichnoho fakultetu u Lvovi. Lviv: 2007. 108 p. [In Ukrainian]
13. Makieiev VF, Hrynovets VS, Lialka Mla. Zaviduvach kafedry ortopedychnoi stomatologii – profesor Zbarzh Yakiv Mykhailovych. In: Makieiev VF, editir. Stomatologichni novyny; zb. prats z aktualnykh problem stomatologii. Lviv: 2016; 15: 3–4 [In Ukrainian]
14. Makieiev VF, Zimenkovskiy BS, Hrynovets VS. Likar, naukovec, uchytel – profesor Zbarzh Yakiv Mykhailovych. Lviv. nats. med. un-t im. Danyla Halytskoho. Lviv: Kvat, 2017; 44 p. [In Ukrainian].
15. Makieiev VF, Hrynovets VS, Honcharova IK Spohady pro dotsenta Martineka Borysa Oleksandrovycha. In: Makieiev VF, editir. Stomatologichni novyny; zb. prats z aktualnykh problem stomatologii. Lviv: 2016; 15: 5–6 [In Ukrainian]
16. Makieiev VF, Hrynovets VS, Pasternak Slu. Pamiati profesora stomatologii Varesa Evalda Yanovycha. In: Makieiev VF, editir. Stomatologichni novyny; zb. prats z aktualnykh problem stomatologii. Lviv: 2016; 15: 7–8 [In Ukrainian]
17. Zimenkovskiy BS, Makieiev VF, Vares YaE, Hrynovets VS, Petryshyn OA. Naukovetsnovator, likar, pedahoh – profesor Vares Evald Yanovych. Lviv. nats. med. un-t im. Danyla Halytskoho. Lviv: Kvat, 2018; 105 p. [In Ukrainian]
18. Kordiak Alu, Hrynovets VS, Hrynovets VI. Do 75-richchia vid dnia narodzhennia profesora Makieieva Valentyna Fedorovycha. In: Makieiev VF, editir. Stomatologichni novyny; zb. prats z aktualnykh problem stomatologii. Lviv: 2016; 15: 9–10 [In Ukrainian]

Львовская университетская школа ортопедической стоматологии

В.С. Гриновец, В.Ф. Макеев, В.С. Кухта, О.А. Петришин

Резюме. Корни университетской школы ортопедической стоматологии во Львове восходят к началу XIX века. В рамках науки одонтологии, которую преподавали на медицинском факультете Львовского университета, студенты-медики познавали основы тогдашнего протезирования. С того времени и до сих пор на кафедре ортопедической стоматологии Львовского национального медицинского университета имени Данила Галицкого проводится обучение студентов, на современном уровне ведется научная работа, которая создает возможность совершенствовать эту специальность.

Ключевые слова: Львовский национальный медицинский университет имени Данила Галицкого, университетская школа стоматологии, ортопедическая стоматология.

Lviv university school of prosthetic dentistry

V. Hrynovets, V. Makeev, V. Kuchta, O. Petryshyn

Summary. The roots of the university school of prosthetic dentistry in Lviv dates back to the beginning of the nineteenth century. In the science of odontology, which was taught at the Faculty of Medicine of Lviv University, medical students studied the basics of the time prosthetics. From this time till today in the department of prosthetic dentistry Danylo Halytsky Lviv National Medical University conducts students' studies, scientific work is being conducted, which at the present level creates the opportunity to improve this specialty.

Key words: Danylo Halytsky Lviv National Medical University, University School of dentistry, prosthetic dentistry.

В.С. Гриновець – канд. мед. наук, доцент кафедри терапевтичної стоматології, Львівський національний медичний університет ім. Данила Галицького.

В.Ф. Макеев – д-р мед. наук, професор кафедри ортопедичної стоматології, Львівський національний медичний університет ім. Данила Галицького.

В.С. Кухта – канд. мед. наук, доцент, завідувач кафедри ортопедичної стоматології, Львівський національний медичний університет ім. Данила Галицького.

О.А. Петришин – канд. мед. наук, доцент кафедри терапевтичної стоматології, Львівський національний медичний університет ім. Данила Галицького.



Галицькі Експозиції®

23-25 жовтня Львів

ПАЛАЦ МИСТЕЦТВ
вул.Коперника, 17

МІЖНАРОДНА СТОМАТОЛОГІЧНА ВИСТАВКА

«ДЕНТАЛ® – УКРАЇНА» 2019

МІЖНАРОДНИЙ СТОМАТОЛОГІЧНИЙ ФОРУМ

ТЕМАТИЧНІ ДНІ ФОРУМУ:

- 23 жовтня** Міжнародна науково-практична конференція
«Концепція – на крок вперед: Діагностика. Терapia. Цифрова стоматологія»
- 23-24 жовтня** Міжнародний конгрес
«Революційні технології в ендодонтичному лікуванні»
- 24 жовтня** Міжнародна науково-практична конференція
«Основні лайфхаки в стоматології. Діагностика. Лікування. Профілактика»
- 25 жовтня** Міжнародна науково-практична конференція
«Сьогодення та майбутнє стоматології з точки зору фахівців-лідерів»
- 25 жовтня** Міжнародна науково-практична конференція
«Сучасна дитяча стоматологія: від теорії до практики»

* Детальна програма Форуму на сайті: www.dental-ukraine.info

www.dental-ukraine.info

ОРГАНІЗАТОР ВИСТАВКИ ТА ФОРУМУ:

Гал-ЕКСПО®
АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО

ЗА ПІДТРИМКИ:

МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТУ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ЛОДА

ОФІЦІЙНІ ПАРТНЕРИ ФОРУМУ:

Dentsply Sirona Ivoclar Vivadent

ОФІЦІЙНІ ПАРТНЕРИ ВИСТАВКИ:

CRYSTAL Colgate

ПАРТНЕРИ ФОРУМУ:



ІДЕЯ ВИСТАВКИ:

IN·SPE

ІНФОРМАЦІЙНІ ПАРТНЕРИ:



ДИРЕКЦІЯ ВИСТАВКИ:

тел.: (032) 297•13•69, 297•06•28
www.facebook.com/Dental.Ukraine.Lviv/
www.dental-ukraine.info

